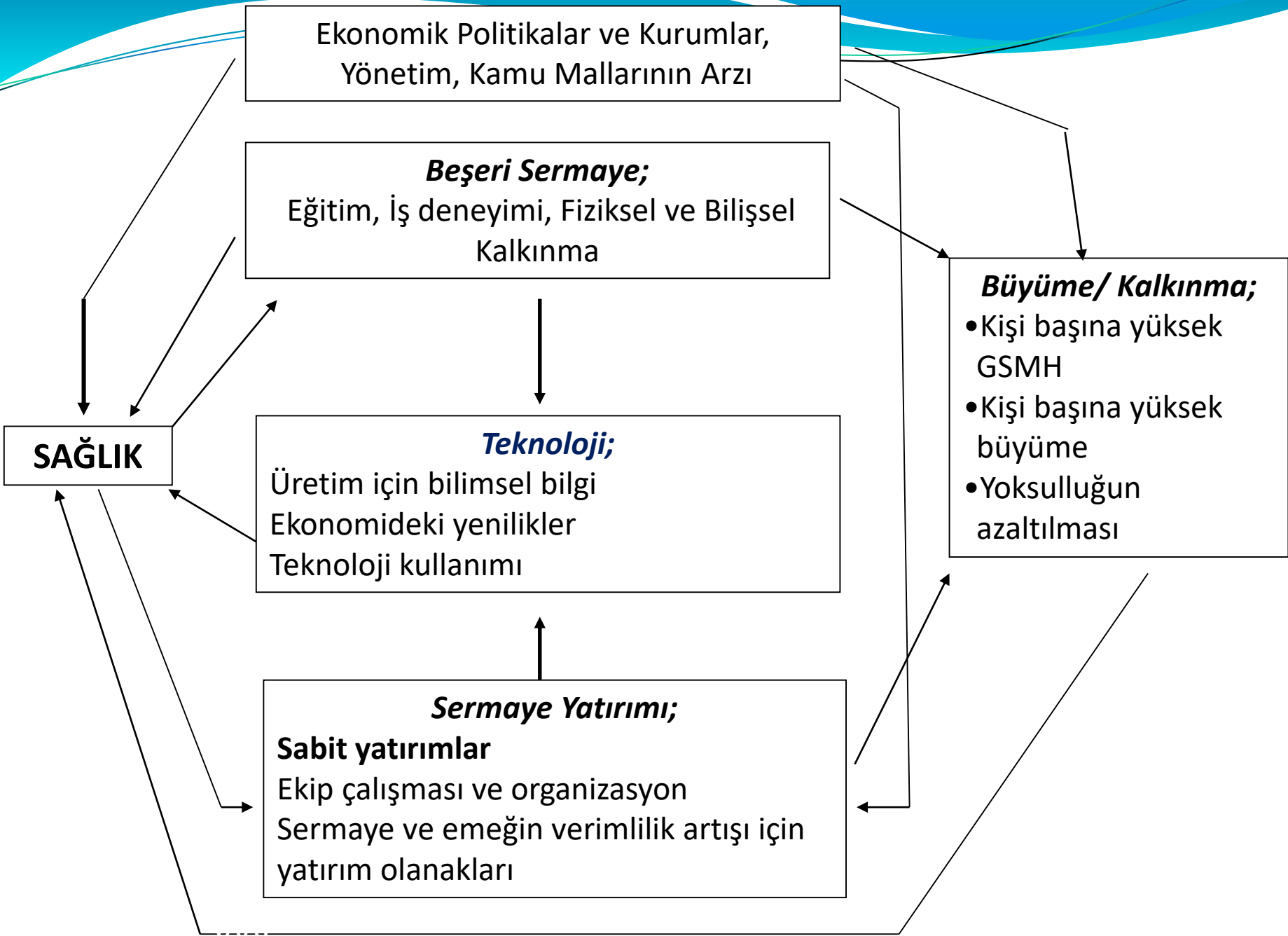

***TÜRKİYE'DE SAĞLIK HİZMETLERİ
FİNANSMAN YAPISININ
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ***

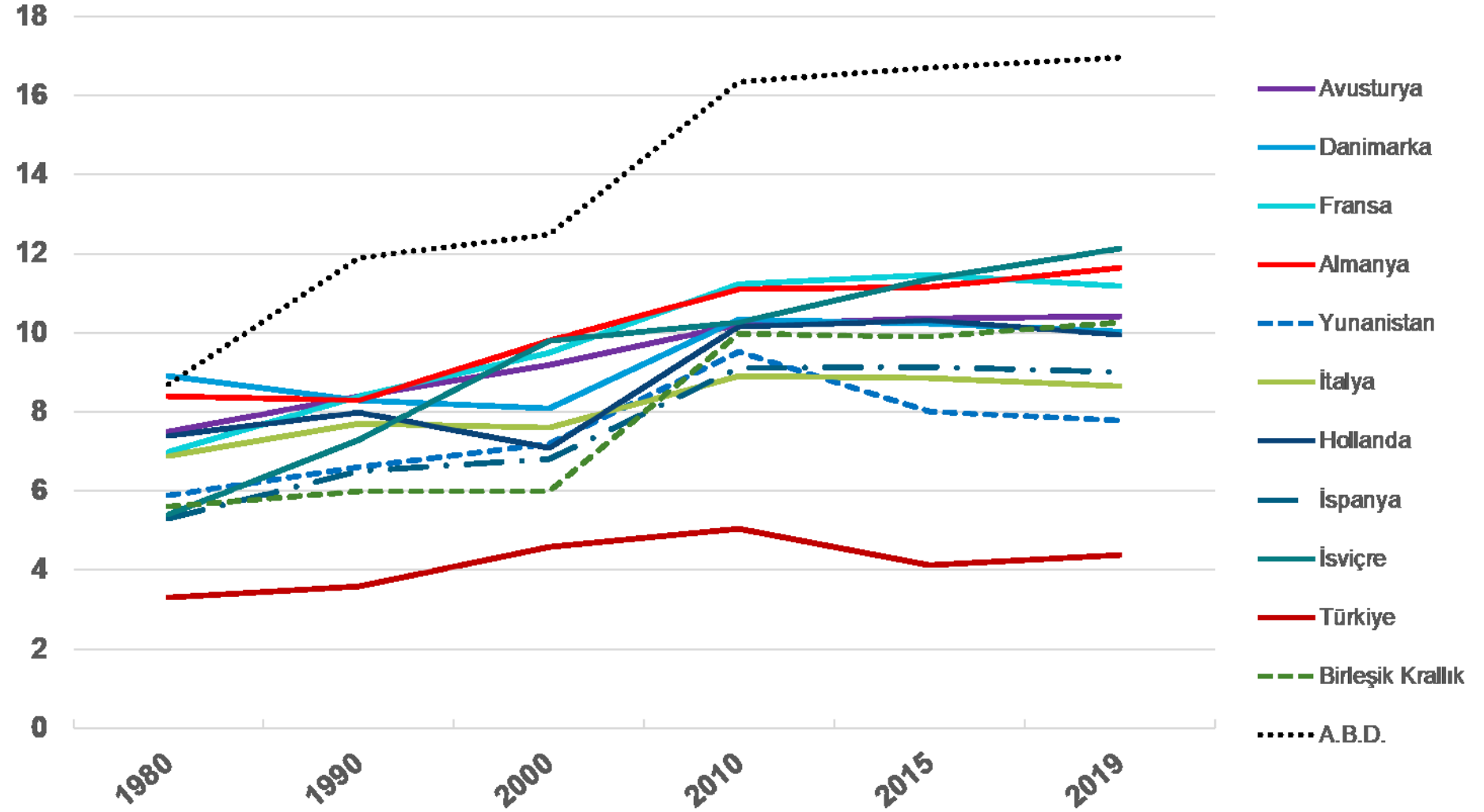
Zafer ÇALIŞKAN

***Hacettepe Üniversitesi
İktisat Bölümü***

caliskan@hacettepe.edu.tr

SAĞLIK HARCAMALARININ GSYİH İÇİNDEKİ PAYI, 1980-2019

The Commission on Macroeconomics and Health (CMH),
Dünya Sağlık Örgütü tarafından 2000 yılında kurulmuştur.

The Commission on Macroeconomics and Health'e göre;
“Sağlık kalkınmanın en önemli **amacı** ve **sonucu** olarak
bilinmesine karşın, kalkınmanın sürdürülebilmesi ve
yoksulluğun azaltılabilmesi için sağlığa daha fazla **yatırım**
yapılması gerekliliği göz ardı edilmektedir”

HASTALIK / ENGELLİLİK

- ✓ Sağlık harcamalarında artış
- ✓ Fonksiyonel kapasitede azalma
- ✓ Düşük gelir ya da verimlilik
- ✓ Eğitimde geri kalma ve gelecekteki beklenen gelirdede düşüş
- ✓ Düşük tasarruf oranı
- ✓ Sermayenin düşük getiri oranı
- ✓ Düşük iç ve dış yatırım düzeyi

SAĞLIK VE SAĞLIK HİZMETİ POLİTİKALARINDA DÖNÜŞÜM SÜRECİ

- ✓ Makroekonomik süreç: Kamu borç krizi
- ✓ İdeolojik süreç: Neo-liberal politikalar
- ✓ Sağlık ihtiyacındaki değişim süreci: Kronik hastalıklar

İdeolojik süreç: Neo-liberal politikalar

YAPISAL UYUM PROGRAMLARI

- Washington Konsensüsü: IMF, Dünya Bankası
- Her türlü kamu girişiminin/rolünün azaltılması ve ortadan kaldırılması
- Piyasa mekanizmasının etkin kılınması: Özel sektör girişimciliği

MALİNİTE → ***REKABET !....***

SAĞLIKTA DÖNÜŞÜMÜN TEMEL PARADİGMASI

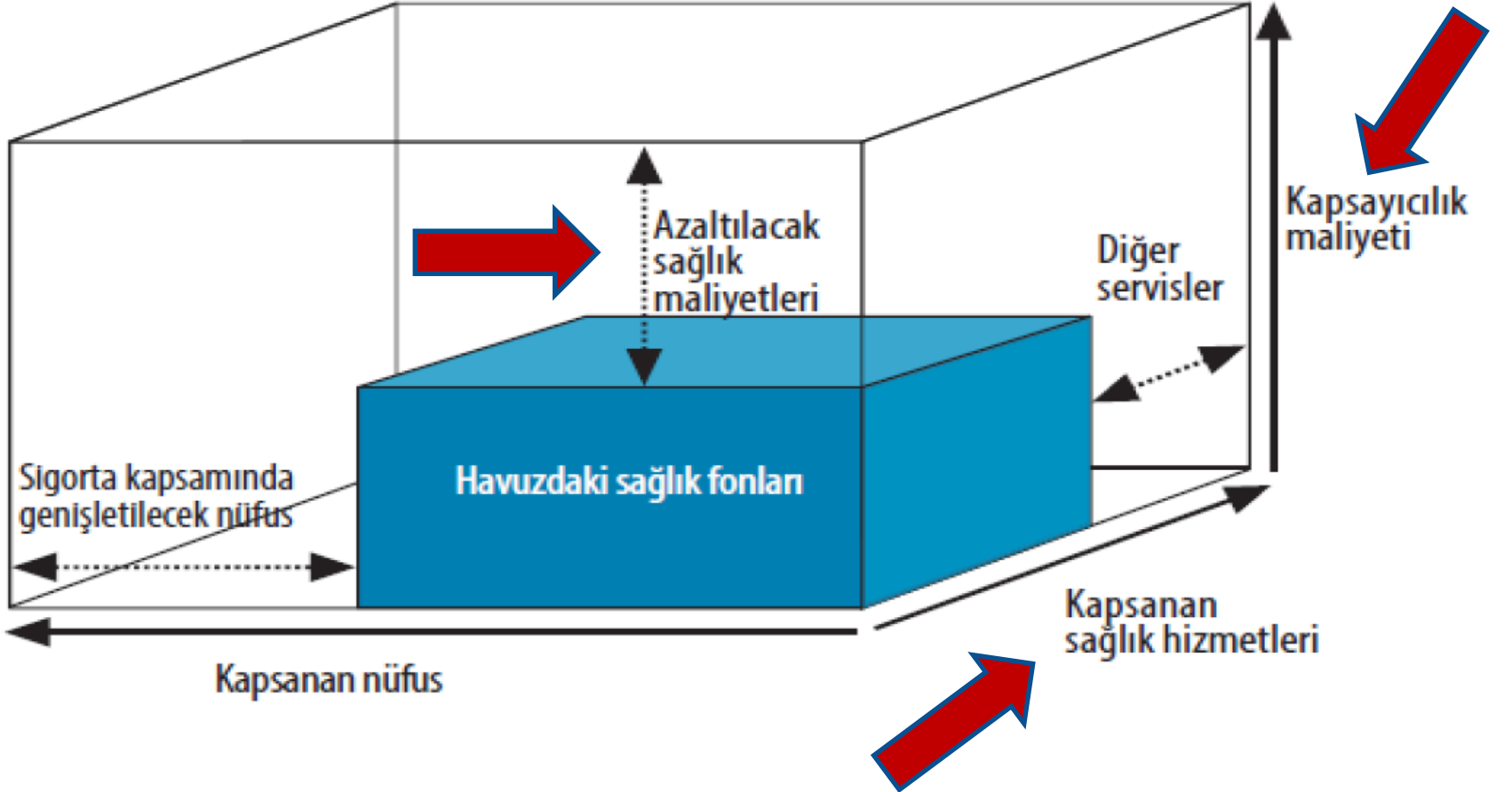
- ✓ Sağlık hizmetlerinin sunumu ve finansmanının birbirinden ayrılması
- ✓ Sağlık güvencesi: GSS ve SGK
- ✓ Sağlık Bakanlığı'nın işlevlerinin yeniden tanımlanması
- ✓ Kamunun 'sağlık hizmetleri' alanından çekilmesi
- ✓ Tedavi hizmetleri: Hastaneler
- ✓ Birinci basamak: Aile hekimliği
- ✓ Yerinden yönetim: Döner sermaye işletmeleri

KUTSAL KASE: ETKİNLİK *

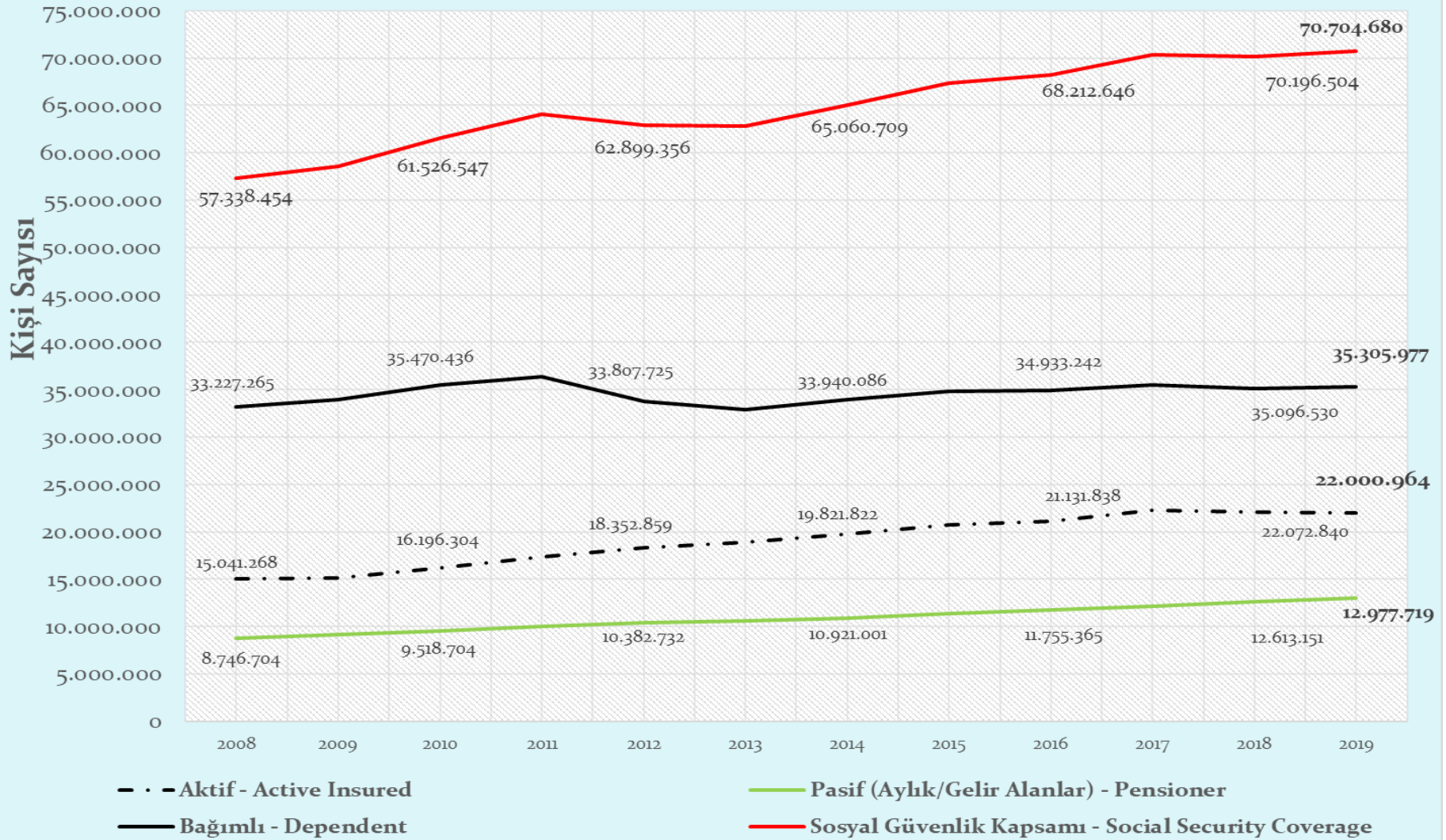
SAĞLIK HİZMETLERİ FİNANSMAN BOYUTUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

- ✓ Sağlık güvencesinin boyutu (**kapsanan nüfus**)
- ✓ Sağlık hizmetlerine **erişim**
- ✓ Sağlık hizmetleri finansmanında **hakkaniyet**
- ✓ Sağlık harcamalarının **yeniden dağılım** etkisi
- ✓ Sağlık hizmetleri finansmanında **sürdürülebilirlik**

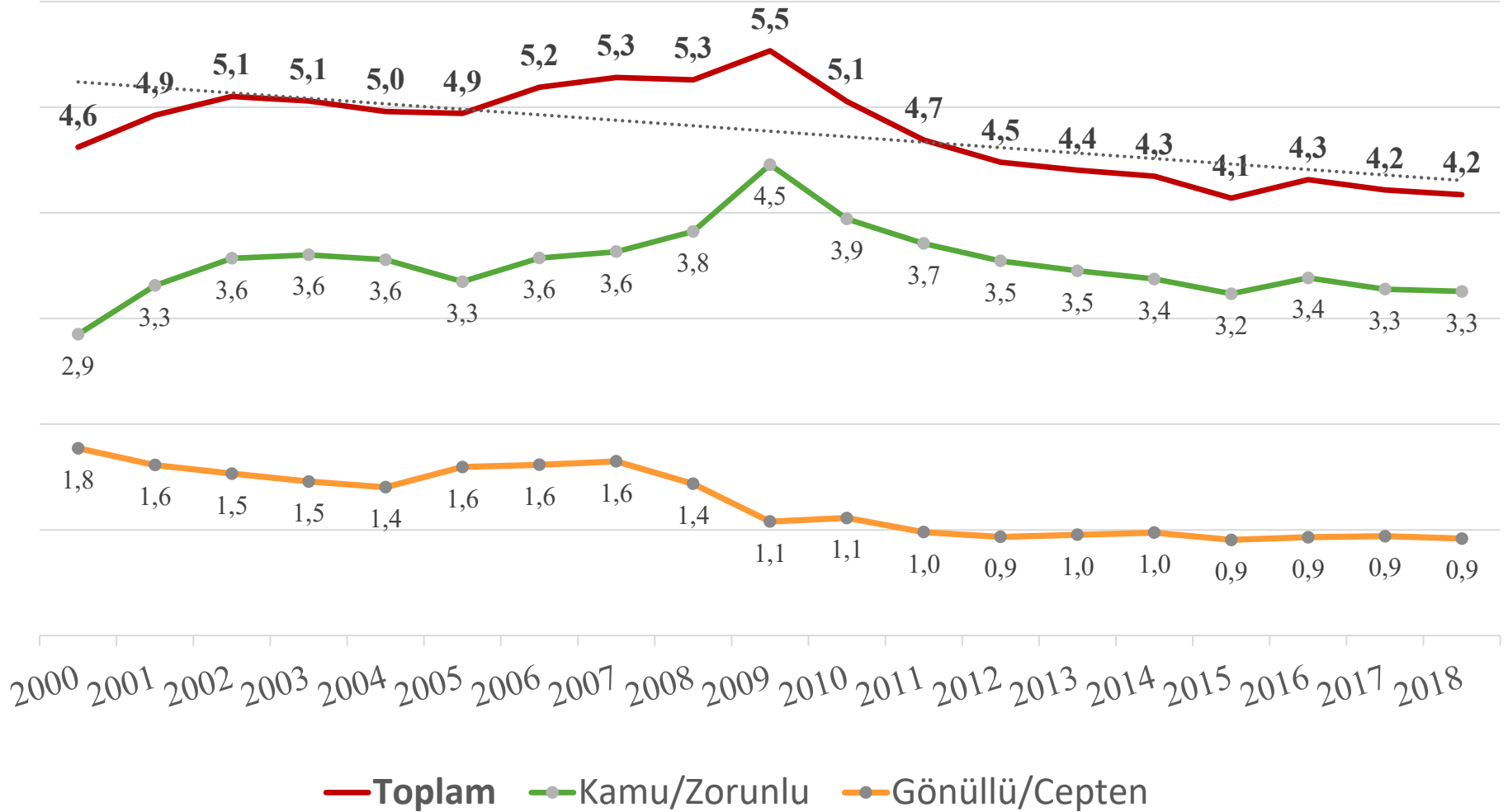
EVRENSEL SAĞLIK KAPSAYICILIĞI KÜPÜ

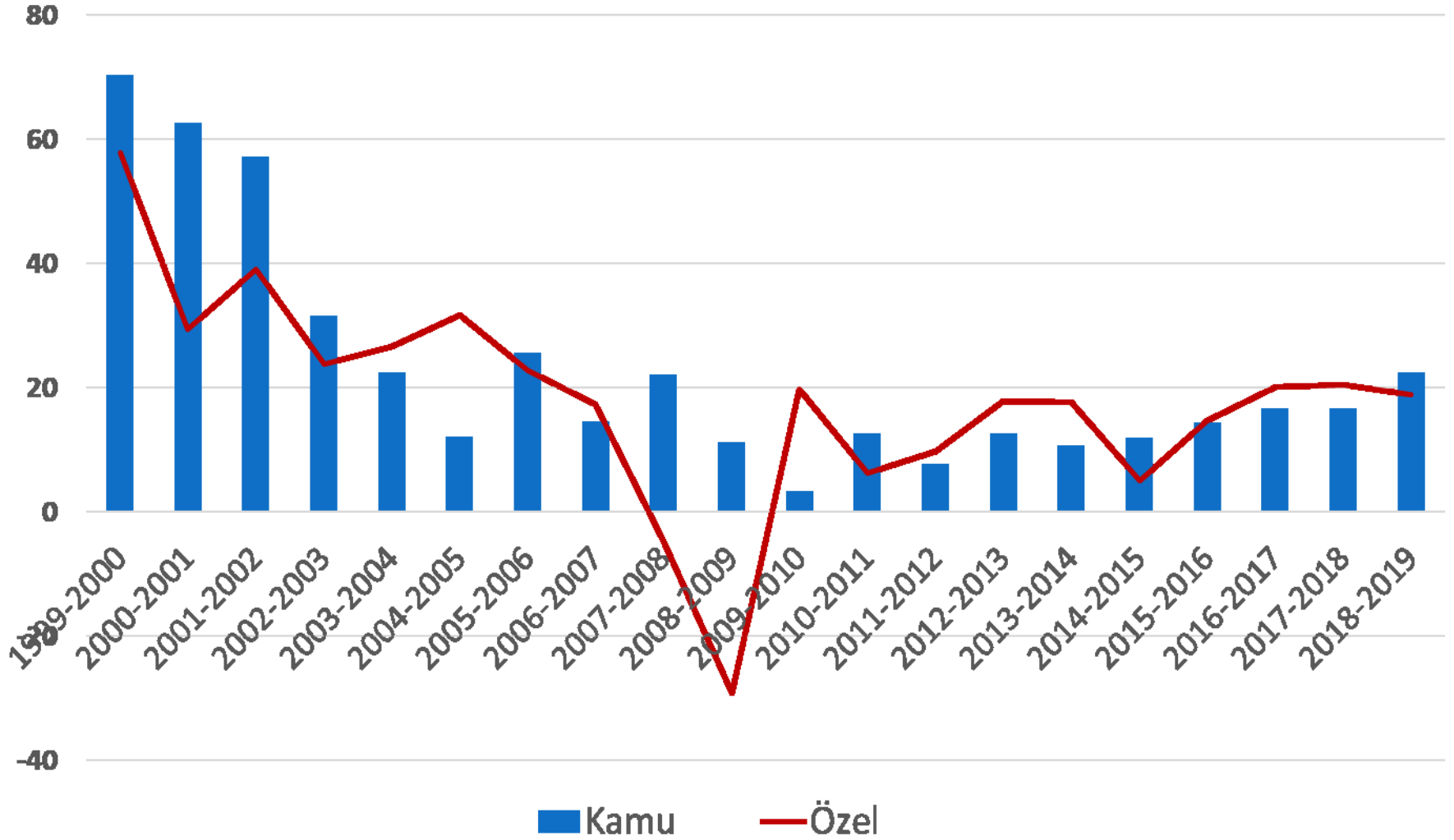
Sosyal Güvenlik Kapsamı (4/a, 4/b, 4/c)

SAĞLIK HARCAMALARININ GSYİH'ya ORANI (%), 1999 - 2021

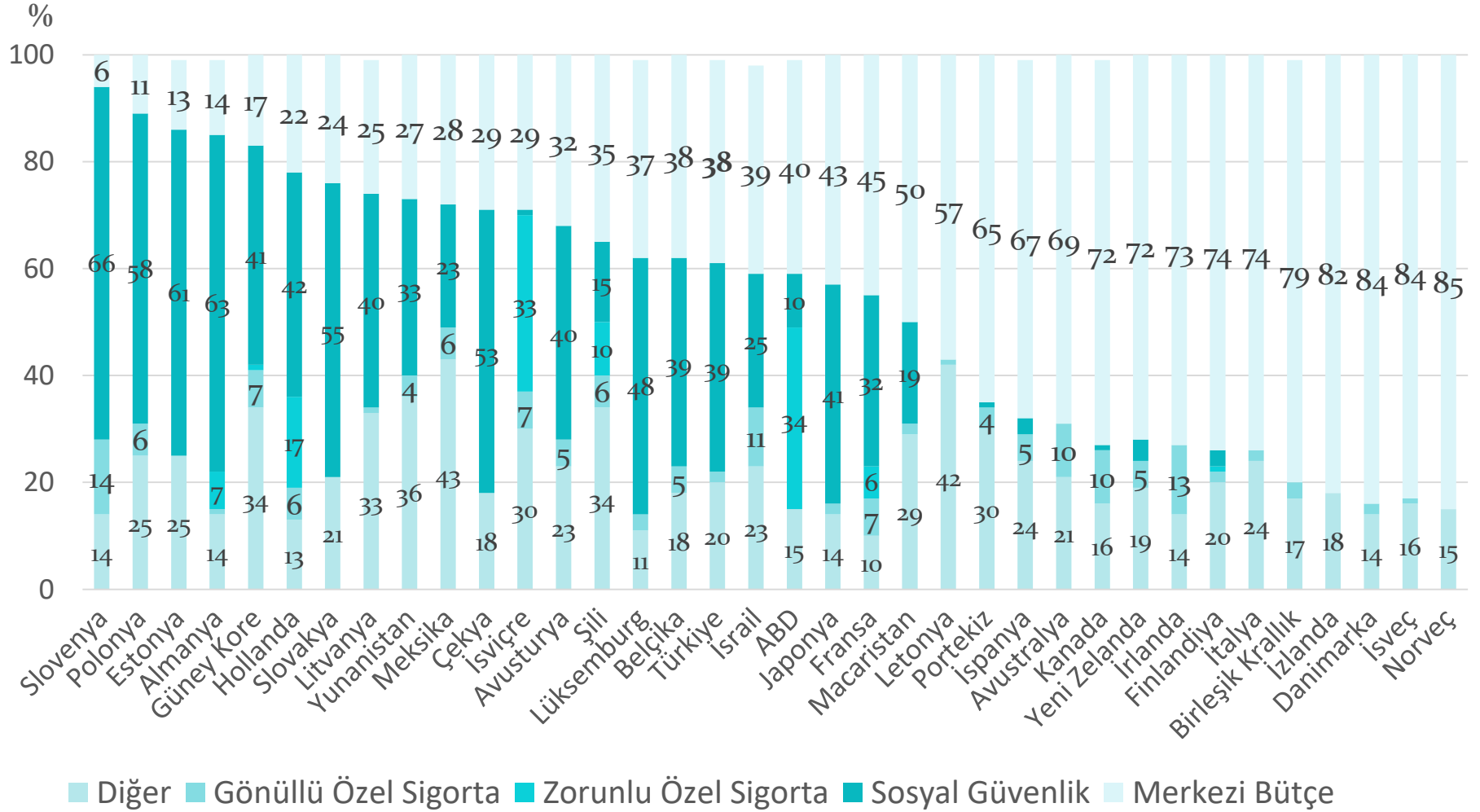

KAMU ve ÖZEL SAĞLIK HARCAMALARINDA % DEĞİŞİM, 1999-2019

-
- Vergilerle mi finansman?
 - Sosyal sigorta primleri ile mi finansman?
 - Özel sigorta harcamaları mı?
 - Cepten harcamalar mı?

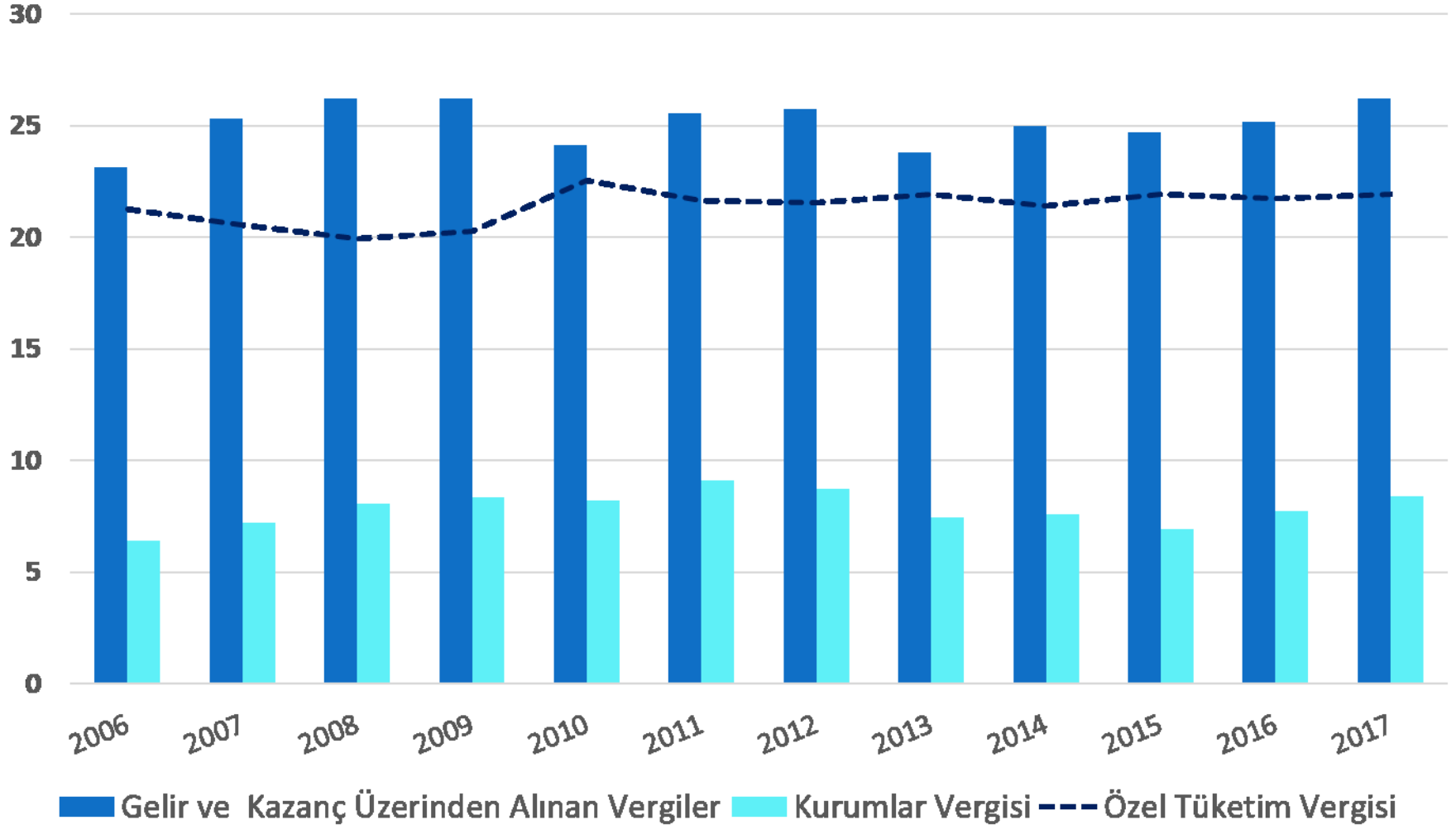
SAĞLIK HARCAMALARI KAYNAKLARI, %, 2017

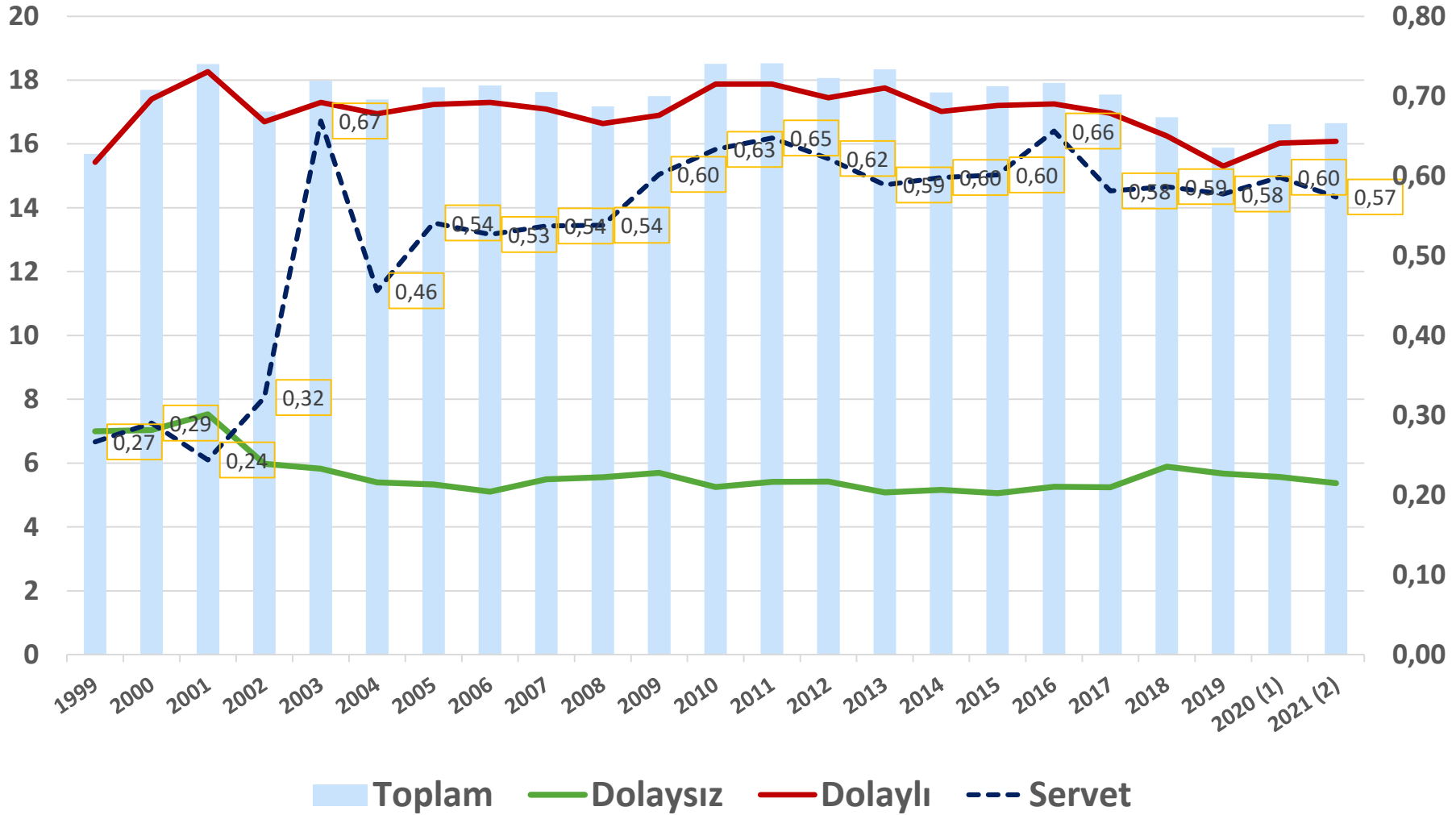
SAĞLIK HİZMETLERİNİN FİNANSMANINDA HAKKANİYET

- Dikey hakkaniyet: Vergilerin dağılımı (kim ne ödüyor?)
- Yatay hakkaniyet: Vergi(nin) yükü (kim nasıl ödüyor?)

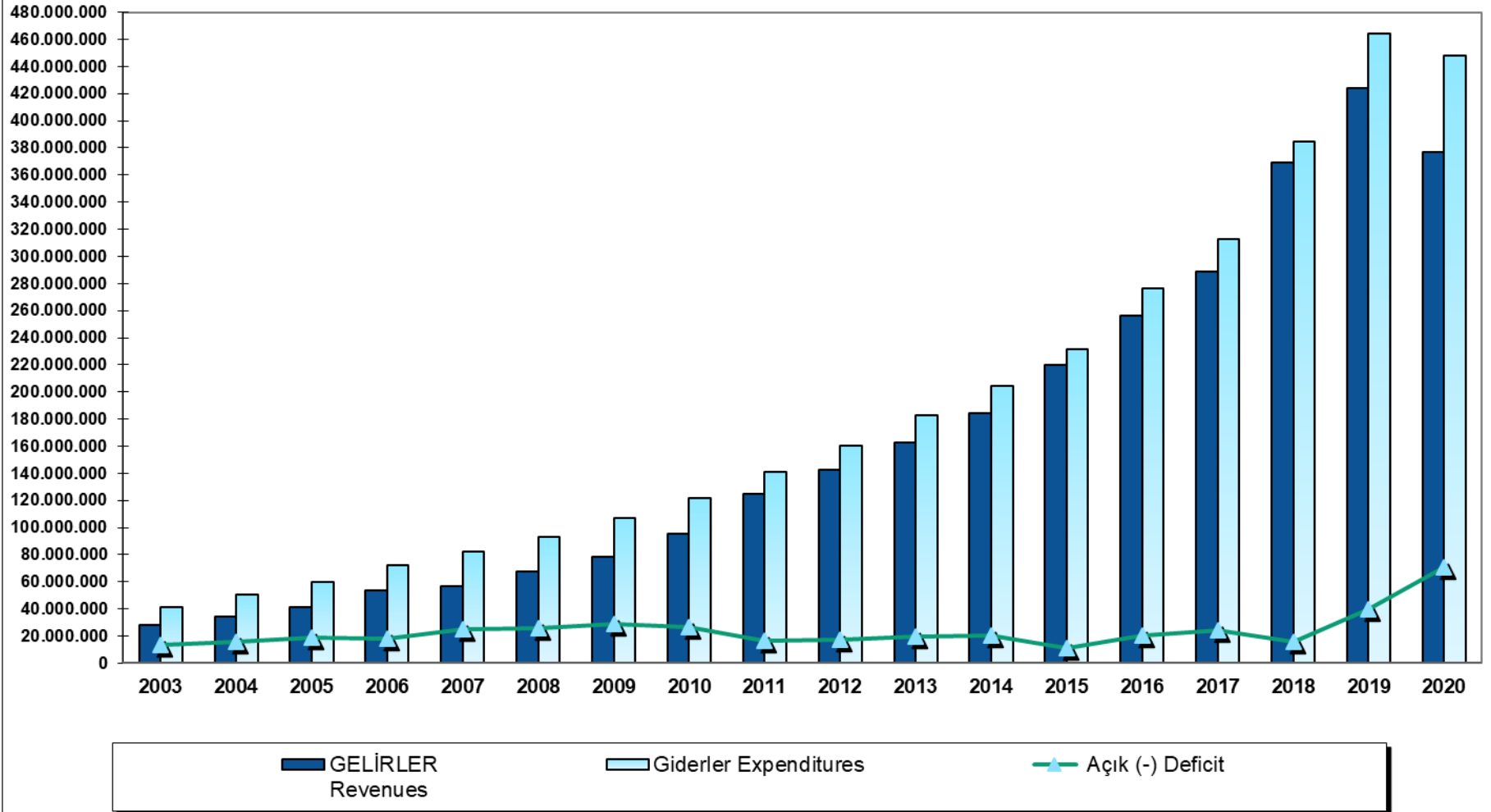
VERGİ GELİRLERİNİN DAĞILIMI (%), 2006 - 2017

VERGİLERİN GSYİH'ya ORANI (%), 1999 - 2021

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU GELİR – GİDER DURUMU

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BÜTÇE TRANSFERLERİ

Yıl	Bütçe Transferleri	Değişim Oranı (%)	GSYİH'ya Oranı (%)
2008	35.016.403	5,9	3,52
2009	52.599.691	50,2	5,26
2010	55.244.258	5,0	4,76
2011	52.772.218	-4,5	3,78
2012	58.728.293	11,3	3,74
2013	71.263.763	21,3	3,94
2014	77.335.890	8,5	3,78
2015	79.038.817	2,2	3,38
2016	108.073.487	36,7	4,14
2017	128.182.906	18,6	4,12
2018	150.530.375	17,4	4,04
2019	196.797.506	30,7	4,56
2020 Ocak- Ekim (January- October)	216.996.710		

SAĞLIK GÜVENCESİ KAPSAMI: ENGELLER

- ✓ yüksek kayıt dışı istihdam,
- ✓ yüksek işsizlik oranları,
- ✓ prim yükümlülüklerini yerine getirmeme veya
getirememe

SONUÇ OLARAK;

- Makro ekonomik dengelerdeki bozulma ve sürdürülemezlik,
- Vergi yapısındaki adaletsizlik,
- Sosyal güvenlik sisteminin mali yapı

sağlık finansmanını da etkilemektedir ve etkileyecektir.

teşekkürler...